

Psychosémantické metody

Psychosémantika – filosofické pozadí

- Význam skrytý za slovy
- Filosofické zakotvení – Ludwig Wittgenstein
„Význam nějakého slova je způsob jeho užití v řeči.“ (Filosofická zkoumání)
„Hranice mého jazyka znamenají hranice mého světa.“ (Traktát logicko filosofický)

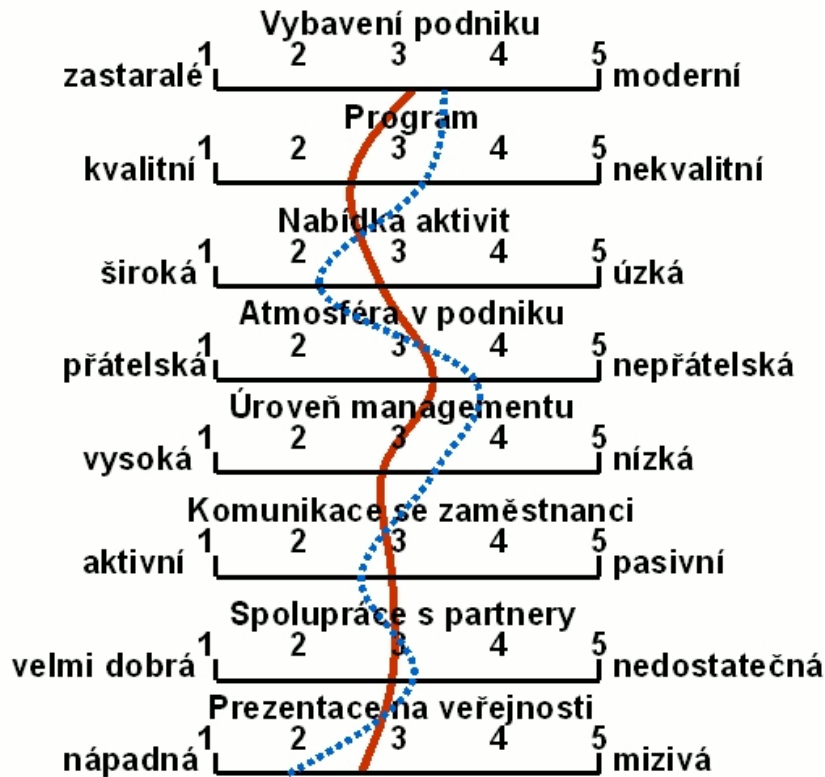
Konotativní význam

- Denotativní význam – „objektivní“ označení slova, definiční rámec
- Konotativní význam – vše, co je možné se slovem asociovat (v dané společnosti, konkrétní individuum)
- Pedagogický výzkum, psychologický výzkum – prolínání denotativní a konotativní roviny. Problém dotazníků obecně, částečně i rozhovorů. Např. „Moje paní učitelka je hodná.“, „venku je škaredě.“
- Jaké jsou možnosti odhalení konotativního významu?

Sémantický diferenciál

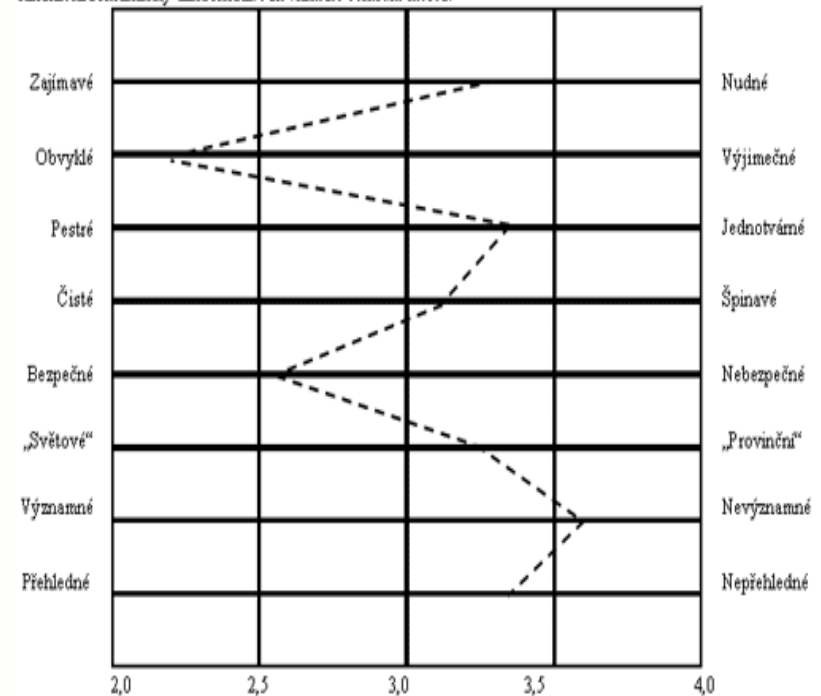
- Charles E. Osgood
- Cíl – zachycení rozdílů mezi individui v chápání konotativních významů, zmapování sémantické struktury, detekce blízkosti či vzdálenosti jednotlivých pojmů, vztahy mezi pojmy
- Zkoumaný pojem, množství přídavných jmen uspořádaných do protikladných dvojic
- Hodnocení na Likertově škále, obvykle 5 nebo 7 bodové

Příklady sémantických diferenciálů

- 1. skupina respondentů
- ..... 2. skupina respondentů

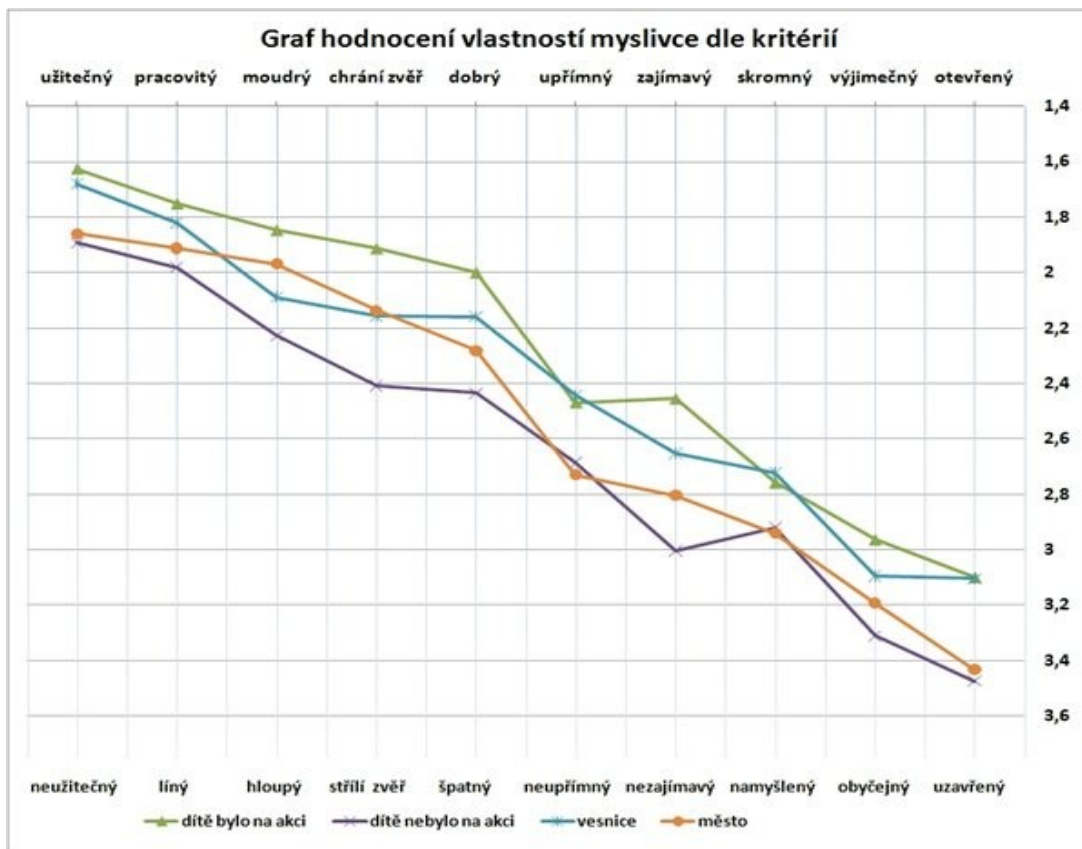
Afektivní sémantický diferenciál: Jak vnímáte centrum města?

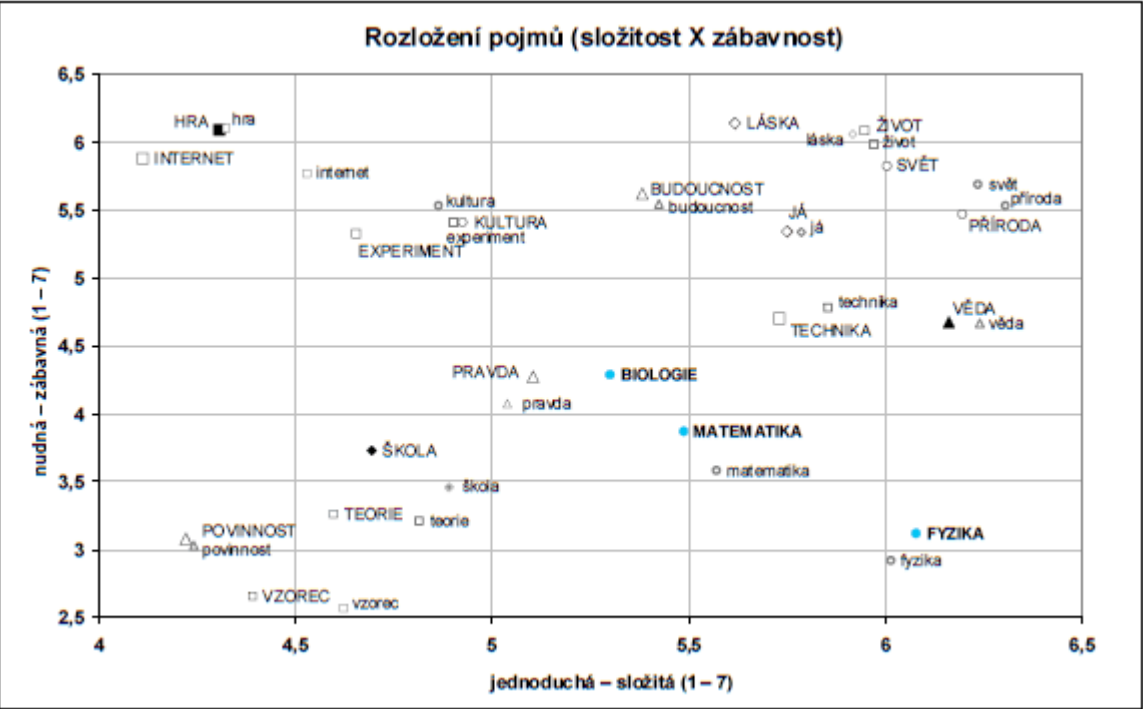
Co je a co není sémantický diferenciál

- Libovolná množina bipolárních adjektiv NENÍ sémantický diferenciál!!!
- Dvojice adjektiv musí tvořit dimenze.
- Teoreticky počet dimenzí není omezen, pro zobrazení jsou nejčastější dvě nebo tři.
- V Osgoodově pojetí byly tři:
  - Hodnocení
  - Síla
  - Aktivita

- <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/index.php/kapitoly/semanticky-diferencial.php?id=i17>
- [http://www.myslivot.cz/Myslivecke-forum-\(1\)/Myslivci-a-verejnost---jak-zlepsit-mineni-o-nas-/Jak-na-nas-pohlizi-dnesni-mlada-generace-.aspx](http://www.myslivot.cz/Myslivecke-forum-(1)/Myslivci-a-verejnost---jak-zlepsit-mineni-o-nas-/Jak-na-nas-pohlizi-dnesni-mlada-generace-.aspx)

kdf.mff.cuni.cz/vyzkum/NPVII/grafy/graf_27.gif

Analýza dat

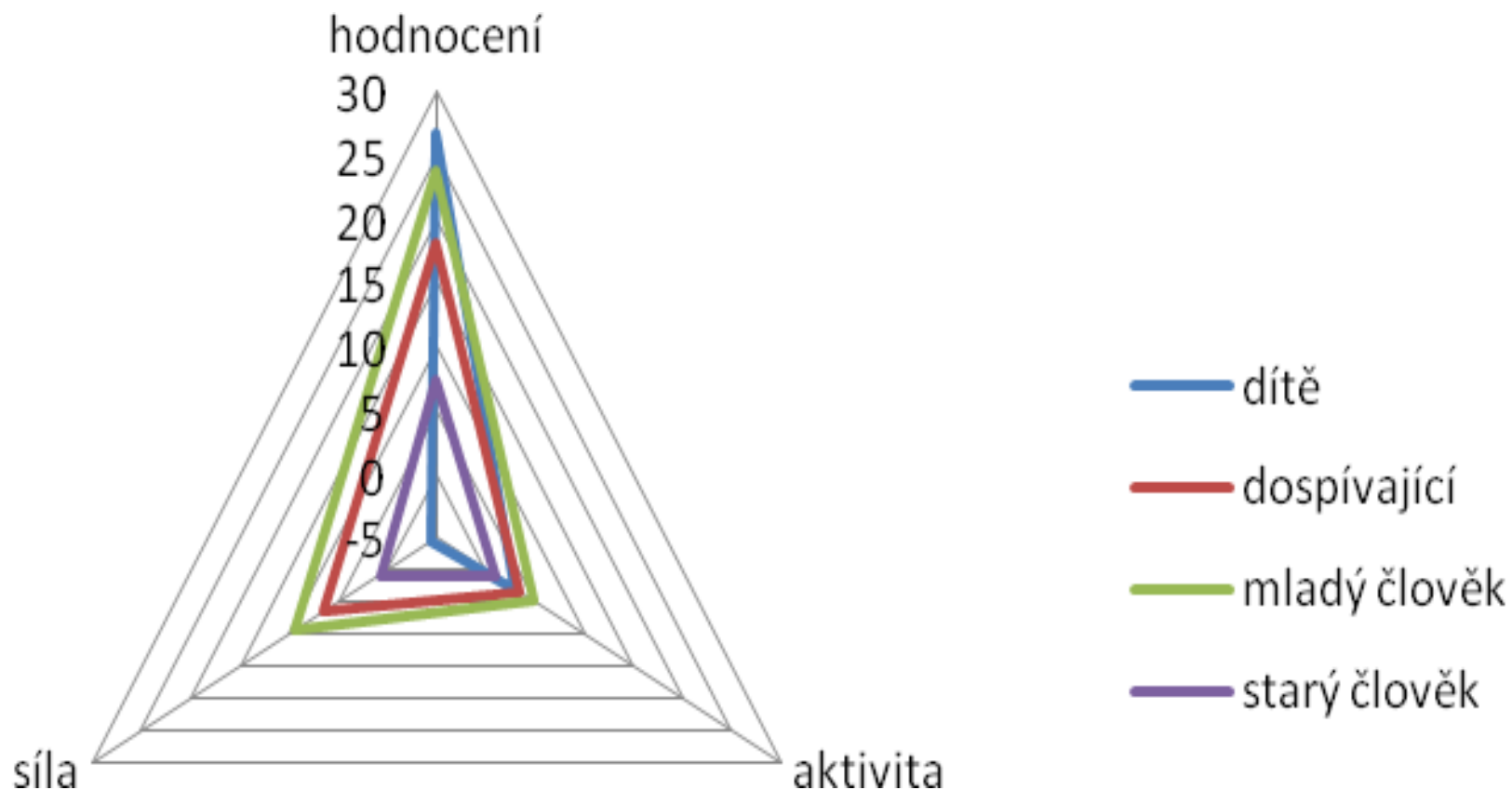
- Tvorba bipolárních adjektiv (seznamu slov)
  - Možnost použití klasického nástroje
  - Tvorba vlastních – problematika souvislosti s posuzovaným pojmem – kognitivní x emoční
- Ověření počtu dimenzí – nezbytný krok!
- I při použití klasického seznamu Osgoodových slov, při tvorbě vlastních je to základní.
- Vhodný nástroj faktorová analýza.
- Analýza toho, jaká bipolární adjektiva tvoří jakou dimenzi. Může se lišit u různých výzkumů. Je třeba s tím pracovat.

Analýza dat II

- Máme ověřený počet dimenzí.
- Výsledkem je sémantická struktura jedince nebo skupiny.
- Grafické zobrazení
- Možnost výpočtu vzdáleností pojmů
- Vytvoření clusterů
- Porovnávání výsledků pro různé skupiny – nutnost pracovat se statistickým softwarem, obvyklé porovnávání t-testy nebo analýza rozptylu
- Pouhé grafické zobrazení není průkazné pro posouzení rozdílů mezi skupinami.

Příklady dobré praxe 😊

- Způsob zobrazení

Příklady dobré praxe 😊

	Průměr starý člověk	Průměr já	Hodnota t	sv	p	Poč. plat. starý člověk	Poč. plat. já
STARÝ hod vs. JÁ hod	7,4286	19,2381	-5,8672	166	0,000000	84	84
STARÝ aktivita vs. JÁ aktiv	0,9524	4,3690	-3,6315	166	0,000375	84	84
STARÝ síla vs. JÁ síla	0,6835	3,9986	-2,7886	166	0,005912	84	84

	Průměr DOSP	Průměr JÁ	Hodnota t	sv	p	Poč. plat. DOSP	Poč. plat. JÁ
DOSP hodnocení vs. JÁ hodnocení	18,11905	19,23810	-0,6331	166	0,527534	84	84
DOSP aktivita vs. JÁ aktivita	3,30952	4,36905	-1,1808	166	0,239376	84	84
DOSP síla vs. JÁ síla	6,39683	3,99861	2,1779	166	0,030822	84	84

Problematika ideálu krásy v novověkém myšlení

autorka Blanka Šimková

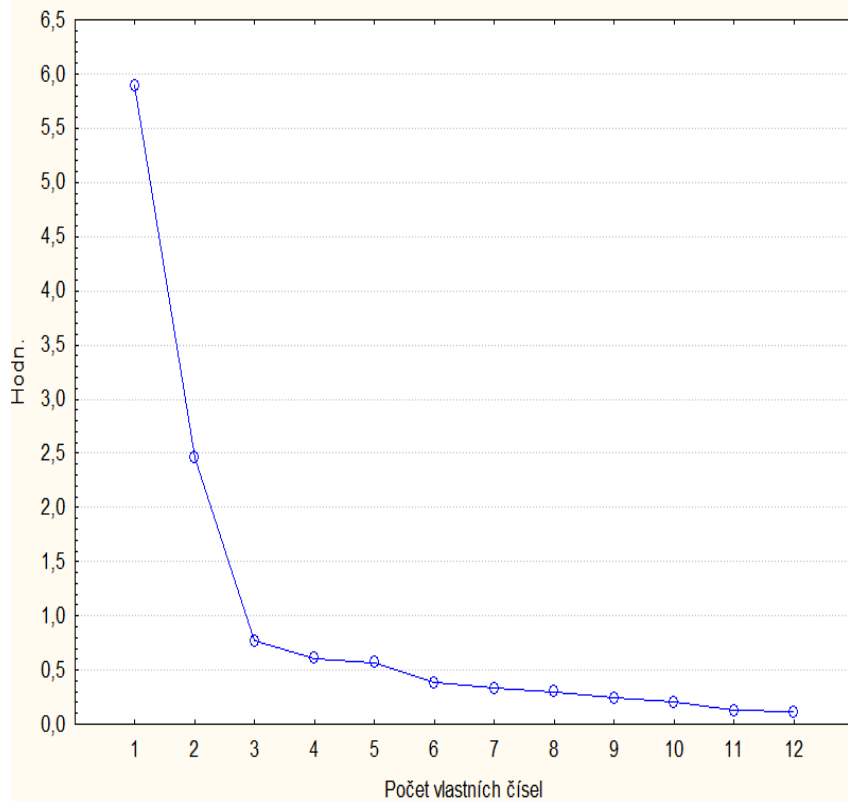

Problematika ideálu krásy v novověkém myšlení

autorka Blanka Šimková

- Tato dívka je krásná . . . . . Tato dívka je ošklivá
-
- Kdybych měla takovéto tělo, byla bych spokojená . . . . . Kdybych měla takovéto tělo, byla bych nespokojená
-
- Dívka, která má takovouto postavu, je šťastná . . . . . Dívka , která má takovouto postavu, je nešťastná
-
- Dívka, která vypadá takto, je mi sympatická . . . . . Dívka, která vypadá takto, je mi nesympatická
-
- Tato dívka je, podle mého názoru, silná . . . . . Tato dívka je, podle mého názoru, slabá
-
- O této dívce bych řekl/a, že je hubená . . . . . O této dívce bych řekl/a, že je tlustá
-
- Tato dívka je vysoká . . . . . Tato dívka je malá
-
- Tuto dívku vystihuje slovo úzká . . . . . Tuto dívku vystihuje slovo široká
-
- Tato dívka je podle mě chytrá . . . . . Tato dívka je podle mě hloupá
-
- Při pohledu na tuto dívku bych řekl/a, že je aktivní . . . . . Při pohledu na tuto dívku bych řekl/a, že je pasivní
-
- O této dívce bych řekl/a, že je rychlá . . . . . O této dívce bych řekl/a, že je pomalá
-
- Postava této dívky ve mně vyvolává závist (obdiv) . . . . . Postava této dívky ve mně vyvolává pohrdání

Graf vlastních čísel

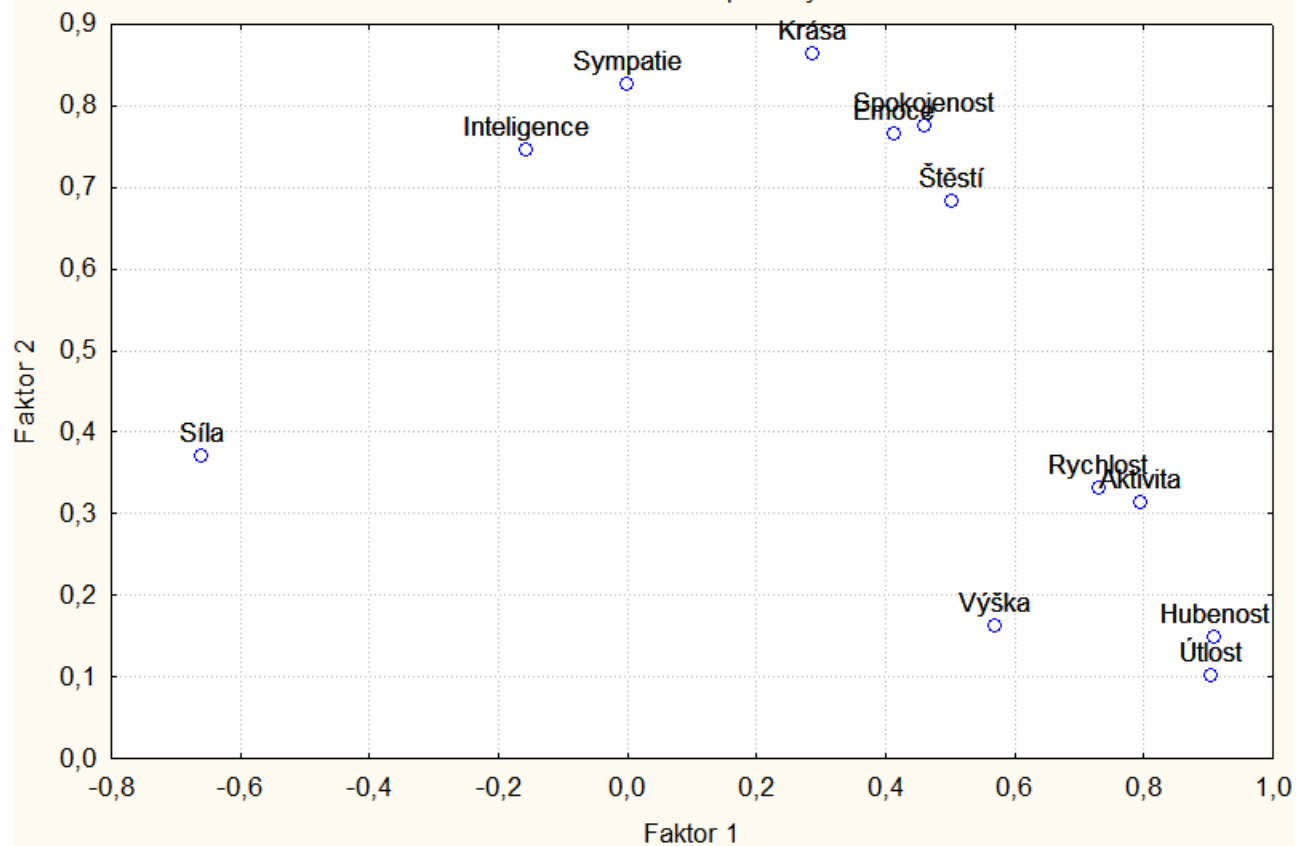

Proměnná	faktoru1	faktoru2
Krása	0,288062	0,864204
Spokojenost	0,459564	0,774690
Štěstí	0,502346	0,683813
Sympatie	0,000004	0,826549
Síla	0,658997	-0,370070
Hubenost	0,910101	0,149478
Výška	0,568857	0,161833
Útlost	0,905216	0,101904
Inteligence	-0,156766	0,745422
Aktivita	0,794695	0,313076
Rychlost	0,730844	0,330882
Emoce	0,412614	0,764852

Faktor. zátěže, faktor 1 ku faktoru 2

Rotace: Varimax normaliz.

Extrakce: Hlavní komponenty

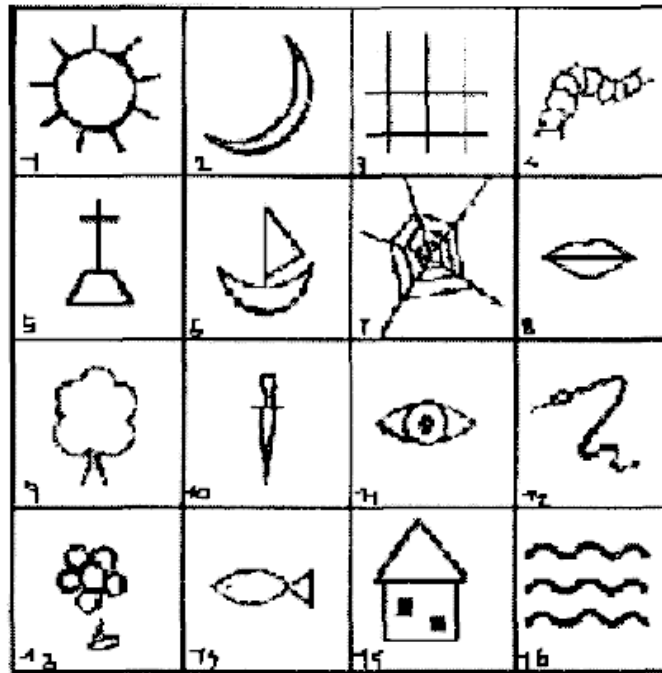

Test sémantického výběru

- Opět pracuje s konotativním významem
- Jiný princip, nezaměňovat!
- Praktická ukázka
- <http://inflex.cz:3341/SemantickyDiferencialDeti/>
- Terminologie – pojmy, referenční pojmy, atributy
- Problematika atributů – co může být dobrým atributem?

Test sémantického výběru

- Zakladatel Doležal, v literatuře zmíněno Smékalem

Test sémantického výběru

Ukázka incidenční matice

																
SÍLA	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1
ÚSPĚCH	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
ZÁLIBY	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1
ZDRAVÍ	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1
ŠKOLA	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
SOUROZENEK	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
SMUTEK	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0
ŽIVOT	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1
SELHÁNÍ	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
RADOST	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0
JÁ	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1
KAMARÁD(KA)	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
ODPOR	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
MATKA	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
NENÁVIST	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
NEMOC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1
NEPŘÍTEL	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0
LÁSKA	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0
OTEC	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
PARTNER(KA)	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0

Test sémantického výběru

Ukázka vyhodnocení

